

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Metsäkoneissa käytettäviä tiedostopäätteitä ja lyhenteitä avattuna

Tuntuuko sinusta välillä, ettet aina ymmärrä mistä puhutaan?

Ei ihme sillä alla lueteltuna yli 60 erilaista lyhennettä, alan erikoistermiä tai tiedostopäätettä joihin voi törmätä jokapäiväisessä toiminnassa.

Alla **lihavoituna** kirjoitettu on aina yksi termi, mikäli termi on kirjoitettu SUURIN KIRJAIMIN on se yleensä jokin tiedostopäätte, esimerkiksi apteraustiedosto on muotoa esimerkki.ap^t

APT

Vanhan standardin mukainen katkonnanohjaustiedosto, josta käytetään myös nimitystä apteraustiedosto tai apti. Tämä korvautuu uuden StanForD2010 mukaan .env- tiedostolla

ARCnet

”Attached Resource Computer NETWORK”

Ponsien metsäkoneissa käytettävä automaatiöväylä/ verkko.

Avainbiotooppi

Tarkoittaa luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävää eliöiden elinympäristöä.

CAN

”Controller Area Network”

Metsäkoneen tietoliikenteessä käytettävä automaatiöväylä/ verkko.

Ch

Istuinmoduuli jonka kautta koneen kahvat toimivat, yhteydessä CAN- väylällä toisiin moduuleihin.

Cr

Nosturimoduuli, vastaa koneen nosturiin liittyvistä toimintojen ohjauksista, yhteydessä CAN- väylällä toisiin moduuleihin.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

DRF

DRF-tiedosto on työajanseuranta tiedosto, josta käyvät ilmi hakkuukoneen tekemät työtunnit ja tauot. Vanhaa Stanford- standardia, korvautu StanforD2010 myötä .mom- tiedostona

Ecodrive

Ponsse metsäkoneissa käytettävä ohjelmisto, jonka tehtävä on näyttää kuljettajalle keskeisiä tunnuslukuja tuottavuudesta. Järjestelmän avulla voidaan seurata reaaliaikaisesti kuljettajan ja koneen kuntoa.

Analysoi työtä ja työvaiheita ja antaa palautetta ajankäytöstä ja työvaihejakaumasta sekä näyttää väreillä muutoksen suunnan

ECU

Moottorin ohjausyksikkö (*ECU, Engine Control Unit*), yhteydessä CAN- väylällä toisiin moduuleihin.

ENV

"xml envelope, including other files" Katkonnanohjaustiedosto, joka sisältää "kaiken". StandforD2010 mukainen. Kun .oin- ja .pin- tiedostot yhdistetään saadaan .env- tiedosto. Vanhan Stadford mukaan .apt- tiedosto.

Ethernet

On pakettipohjainen lähiverkkoratkaisu (LAN), joka on yleisin ja ensimmäisenä laajasti hyväksytty lähiverkkotekniikka.

FDI

Forwarding delivery instruction (fdi):
Tuotantotiedosto ajokoneelle (tavaralajikohtainen runkotiedosto ajokoneelle)

Yleistä tietoa metsäkuljetuksesta, joka voi koskea useita leimikoita, tietoa puutavaralajiryhmistä (esimerkiksi eri laatuiset mäntytykit), hakkuukoneen tuotostiedot ja puutavaralajien metsäkuljetusohjeet (yhteiskuormat, purku kasoihin).
Linkitys apteraukseen (pin).

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Fleet Management

Ohjelmisto, joka kerää koneesta tietoa ja mahdollistaa jo kerätyn/ reaaliaikaisen tiedon analysoinnin.

John Deerellä Timberoffice 5 ja JD Link

Komatsulla MaxiFleet

Ponssella OptiOffice 2 ja Ponsse Fleet Management

FOI

"forwarding object instruction" ajokoneen "katkonnanohjaustieto" eli sisältää ajettavien puutavaralajien tiedot

FPC

John Deeren ajokoneissa käytettävä tietokone

FPR

Uuden StandForD2010 mukainen ajokoneen tuotantotiedosto, vanhassa standardissa .prd

Kuljetettujen pölkkyjen määrä, tilavuus, paino ja purkupaikat. Lisäksi kuormien aikaleimat (aloitus ja lopetus), viittaus kuljettajaan ja leimikkoon sekä leimikon kuormauksen status (kesken/ valmis)

FQC

Forwarding quality control (fqc): Kuormatraktorin punnituslaitteiston tunnistetiedot, päiväys, mittauksen ja kontrollimittauksen arvot sekä tieto siitä, kuinka kalibroinnin korjaus on tehty.

G15

Koneen tehokkaan käyttöajan (työajan) määrite, joka sisältää työn ja alle 15 min keskeytykset

GPS

Maailmanlaajuinen paikallistamisjärjestelmä, sateliittipaikannus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

HAM

Ihmisadaptiivinen mekatroniikka

Human adaptive mechatronics methods for mobile working machines. Abstract of doctoral dissertation.

Ihmisadaptiivinen mekatroniikka (HAM) ottaa huomioon ihmisen osaamistaidon. Kone tulkitsee ihmisen työskentelyä ja avustaa ihmistä parempaan suoritukseen ja kehittymään (Tervo. K.2010)

HHC

"*Harvester head computer*" John Deeren hakkuukoneiden kourissa käytettävä tietokone, oli aiemmin HHM

HHM

Timberjack (John Deere) hakkuukoneiden kourissa käytettävä tietokone

HPC

John Deeren hakkuukoneissa käytettävä tietokone

HPR

Uuden StandForD2010 mukainen harvesterin tuotantotiedosto, vanhassa standardissa prd

Suurin ero vanhaan standardiin on jokaisen kaadetun puun paikan tallennus HPR- tiedostoon.

HQC

Kontrollisanoma, uuden StadForD2010 mukainen "harvesting quality control" vastaa vanhan standardin .stm tai .ktr- tiedostoja.

Kalibroitujujen runkojen hakkuukoneen ja kalibroijan mittaukset ovat samassa tiedostossa, joka on rakenteeltaan kuin hpr, mutta sisältää vain kontrollimitatut rungot, lisäksi koneen kalibrointihistorian.

HUB

CAN väylässä oleva keskitin (moduuli), jonka kautta kaikki tieto liikkuu.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

IP- osoite

On numerosarja, jota käytetään IP-verkkoihin kytkettyjen verkkosovittimien yksilöimiseen.
"Internetin protokollaosoite"

JDLink

JDLink *TM* on koneiden etähallintajärjestelmä. Koneurakoitsija ja huoltohenkilökunta saavat etäyhteyden yhteen tai samanaikaisesti useampaan John Deere metsäkoneeseen. JDLink on myös käytettävissä kännykän (tai tabletin) sovelluksilla.

Lohko

Korjuuohjeessa määritelty alue. Lohkot määräytyvät korjuuajankohdan, puuston, maaston tai hakkuutavan mukaan. Korjuuohje on lohko kohtainen.

KTR

Vanhan standardin mukainen kontrollisanoma- tiedosto. Korvautuu StanForD2010 .hqc- tiedostolla

MA

"Machine Availability"

Koneen käyttöaika/ (käyttöaika + korjaamo aika + konekeskeytysaika)

MAS

Konekohtaisten tiedostojen tallennusformaatti. Esimerkiksi koneen asetusten tallennustiedosto

MAXI

Komatsu (Valmet) metsäkoneissa käytettävä ohjausjärjestelmä/ tietokone

MaxiFleet

MaxiFleet on Komatsun koneiden etähallinta, informaatio ja analysointipalvelu internetissä.

Koneisiin asennetaan erilliset ohjelmistot:

Maxi- Xplorer hakkuukoneeseen, MaxiForwarder kuormatraktoriin ja MaxiHead hakkuulaitteisiin, jotka on asennettu vanhempiin koneisiin tai kaivinkoneisiin. Koneiden ohjausjärjestelmät lähettävät automaattisesti tietoja MaxiFleetiin.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Meku

Metsätraktori, ajokone. Lähikuljettaa puutavaran metsästä tienvarteen varastopaikalle

MOM

"monitoring data" Mom- tiedosto on uuden StanForD2010 mukainen työajanseuranta tiedosto, aikaisemman standardin mukaan .drf- tiedosto.

Kutsutaan myös joskus: Operational monitoring (mom): Aika jaetaan koneen ja kuljettajan aikaan, jotka jaetaan tarkemmin tuotantoon, taukoihin ja keskeytyksiin (korjaus, korjauksen odotus, huolto, kuljetus, katkot). Myös joutoaika rekisteröidään

Moto

Monitoimikone, hakkuukone, Harvesteri

MPD

MPD- tiedosto on John Deeren metsäkoneissa käytetty tiedostomuoto, joka sisältää tietoja koneen toimivuudesta, työvaiheisiin käytetystä ajasta sekä koneen muista ominaisuuksista (Big Data). Yhdistämällä MPD, MOM ja HPR- tiedostot voidaan tuottaa kattava raportti kuljettajasta ja koneesta. MPD- tiedoston avaamiseen tarvitaan Timberoffice- ohjelma

MU

Toiminnallinen käyttöaste (Machine Utility MU) huomioi myös toiminnalliset olosuhdetekijät, kuten korjuuorganisaation tehokkuuden ja kuljettajan työajan keskeytykset esimerkiksi suunnitteluun:

$MU = \frac{\text{käyttöaika}}{\text{käyttöaika} + \text{korjaamo aika} + \text{konekeskeytysaika} + \text{organisaation aiheuttamat sekä muut keskeytykset} + \text{koneiden siirrot}}$

Offline

Ilman nettiyhteyttä

OGI

Object geographical instruction (ogi): Ohjeita koneen GIS- ohjelmalle karttojen käsittelyyn, kuten mitä karttakerroksia käytetään tai miten leimikkoa näytetään kartalla.

OIN

"object instruction" Sisältää kohteen tiedot katkonnanohjaustiedostoon

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Online

Yhteydessä nettiin

OPTI

Ponssen metsäkoneissa käytettävä ohjausjärjestelmä/ tietokone

OptiOffice2

OptiOffice2 ohjelmisto on Ponssen sovellus metsäkoneiden hallintaan. Se jakautuu pääosioihin suunnittelu, raportointi ja tiedonsiirto.

PIN

"product instruction" Katkonnan ohjaustiedosto .env koostuu .pin- tiedostoista. .pin- tiedosto on tavaralajikohtainen eli yksi valmis katkonnanohjaus tiedosto voi sisältää kymmeniä .pin- tiedostoja

Solmu

Ponssen metsäkoneissa moduulista/boksista käytettävä nimitys, joka yhdistyy ARCNET väylällä toiseen moduuliin

SPI

Species group instruction (spi): Puulajien tai puulajiryhmien tietoja, kuten mittaus kuoren päältä, terveen oksan maksimikoko, laatuasioita,jne.

StanForD

Standard for Forestry Data and Communication

Vanhan standardin (v.1987) mukainen tiedostomuoto, joka vaatii ohjelmilta erikois osaamista.

StanForD 2010

Uuden standardin mukainen xml- pohjainen ohjelmisto. Yhtenäistää ja helpottaa tiedonkulkua ohjelmien välillä.

THP

Total harvested production (thp): Kuutioiden ja runkojen kokonaismäärät leimikon aloituksesta raportointihetkeen

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Tiedon keruu

Metsäkoneet rekisteröivät työvaiheita konemerkin ja vuosimallin perusteella eri tavoin. Standardin mukainen karkeampi jaottelu jakaa työvaiheet hakkuuseen tai kuormaukseen, maastoajoon, muuhun työhön tai siirtoon.

Nämä tiedot näkyvät metsäkoneen tuottamassa operatiivisen toiminnan tiedostossa (mom ja drf). Ajan käytön rekisteröinti on pääosin automaattista, mutta vaatii manuaalisesti syötettäviä tietoja keskeytysten syistä.

Aikaseurannan perusteella raportoidaan mm. tuottavuudesta ja vikatauoista.

Lisäksi koneet keräävät tarkempaa tietoa hakkuun eri vaiheista, esimerkiksi kaato, karsinta tai puomin käyttö, tai kuormatraktorilla koura auki tai kiinni tyhjänä tai lastattuna, ja näistä raportoidaan valmistajakohtaisesti.

Timbermatic™

John Deeren (Timberjack) metsäkoneissa käytettävä ohjausjärjestelmä

Timbermatic 700

Timberjack (John Deere) ajokoneissa käytetty ohjelmisto

Timbermatic F-09

Vuonna 2009 markkinoille tullut John Deeren ajokoneiden ohjelmisto

Timbermatic F-12

Vuonna 2012 markkinoille tullut John Deeren ajokoneiden ohjelmisto

Timbermatic F-16

Vuonna 2016 markkinoille tullut John Deeren ajokoneiden ohjelmisto

Timbermatic 300

Timberjack (John Deere) hakkuukoneissa käytetty ohjelmisto

Timbermatic H-09

Vuonna 2009 markkinoille tullut John Deeren hakkuukoneiden ohjelmisto

Timbermatic H-12

Vuonna 2012 markkinoille tullut John Deeren hakkuukoneiden ohjelmisto

Timbermatic H-16

Vuonna 2016 markkinoille tullut John Deeren hakkuukoneiden ohjelmisto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Timberoffice 5

John Deeren kehittämä Timber Office 5–ohjelmisto on yhteensopiva hakkuukoneissa käytettyjen StanForD(Standard for Forestry Data and Communication) –ja StanForD 2010tiedonsiirtostandardien kanssa. StanForD 2010on näistä uudempi versio, joka on korvaamassa vuonna 1987 käyttöön otettua aiempaa standardia.

TMC™

”*Total machine control*” Timberjack/ John Deeren metsäkoneissa käytetty koneenohjausjärjestelmä, joka toimii itsenäisesti myös ilman erillistä tietokonetta.

Tr

Voimansiirtomoduli Vastaa koneen voimansiirtoon liittyvistä toimintojen ohjauksista, yhteydessä CAN- väylällä toisiin moduuleihin.

UDI

User defined data instruction– udi: Hakkuuyhtiön omia tietoja, esimerkiksi manuaalisesti täytettäviä seurantalomakkeita, jotka palautetaan tuotannon tai toiminnan raportoinnin yhteydessä. Aiheina alikasvoksen käsittely, polttoaineenkulutus, luonnonsuojeluun tai varastointiin liittyviä asioita.

Lyhenteiden avaaja Janne Ruukonen